

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 17-03-36501 ליסטר ואח' נ' ברדוגו ואח'

לפני כבוד השופט מוטי פירר

עו"ד ניר ליסטר
באמצעות ב"כ עו"ד רון לוינטל

תובע ונתבע שכנגד

נגד

נוה ברדוגו
יעקב ברדוגו
אילנה ברדוגו
באמצעות ב"כ עו"ד ענת כהן נומקין

נתבע ותובע שכנגד 1
תובע שכנגד 2
תובעת שכנגד 3

פסק דין

מערכת יחסים שבין עורך דין ללקוח התדרדרה לכדי תביעה ותביעה שכנגד, בגין פרסומי לשון הרע הדדיים. עורך הדין תובע את לקוחו בעקבות פרסום פוגע אשר פרסם אודותיו הלקוח ברשת החברתית פייסבוק; מנגד תובעים הלקוח ובני משפחתו את עורך הדין בטענה שהאחרון הטיל עיקול על רכושם שלא כדין.

השתלשלות העובדות

- ביום 1.12.12 נעצר הנתבע והתובע שכנגד 1 מר נוח ברדוגו (להלן "נוה") בחשד לעבירות סמים, בהיותו חייל בצה"ל. הוריו של נוח – אביו אלברט-אבי ברדוגו אשר איננו צד לתיק זה (להלן "אבי"), ואמו התובעת שכנגד 3 אילנה ברדוגו (להלן "אילנה"); כלל בני משפחת ברדוגו ייקראו להלן "ברדוגו") – יצרו קשר באמצעות מכרה משותפת עם התובע והנתבע שכנגד עו"ד ניר ליסטר (לשם הקיצור ייקרא להלן "ליסטר").
- בין הצדדים נחתם ביום 2.12.12 הסכם שכר טרחה לייצוג משפטי (להלן "הסכם שכר הטרחה") ובהתאם לכך ייצג ליסטר את נוח בשני דיונים בבית הדין הצבאי אשר עסקו בהארכת המעצר. הדיון הראשון התקיים ביום 2.12.12 בסופו הוחלט להאריך את מעצרו של נוח ביומיים נוספים, ואילו הדיון השני התקיים ביום 4.12.14 בו הוחלט להאריך את המעצר ביום אחד נוסף. למחרת, ביום 5.12.12 התנהלה בין ליסטר לבין אילנה תכתובת באמצעות מסרונים בה הבהיר הראשון כי לא יוסיף לייצג את נוח וכי לא יתייצב לדיון הקבוע לאותו היום, ככל שלא ישולם שכרו.
- בהתאם להסכם שכר הטרחה, זכאי היה ליסטר עד לאותו שלב לתשלום בסך 5,000 ₪ בתוספת מע"מ בגין כל אחד מהדיונים, דהיינו סך של 11,700 ₪ כולל מע"מ בגין שני הדיונים. בפועל

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 17-03-36501 ליסטר ואח' נ' ברדוגו ואח'

שולם לידי ליסטר במועד הדיון השני סך של 5,000 ₪ בלבד באמצעות שתי המחאות דחויות. לפיכך לשיטת ליסטר, נותר חוב שכר טרחה לזכותו בסך כולל של 6,700 ₪. מאוחר יותר יטענו ברדוגו כי ההסכם שונה באופן חד צדדי על ידי ליסטר לאחר חתימתם, בעוד שלפי ההסכם המקורי נדרש היה תשלום חד פעמי בסך 5,000 ₪ כולל מע"מ בגין הייצוג בכלל דיוני המעצר. נקדים את המאוחר ונציין כבר עתה, כי על הסכם שכר הטרחה אשר פרטיו מולאו בכתב ידו של ליסטר בחצר בית המעצר, מופיעים שמות ההורים אבי ואילנה ברדוגו אשר חתמו על ההסכם וכמו כן מופיע שמו של נוח. ואולם מספר תעודת הזהות המופיע לצד שמו של אבי – שגוי, ובמקומו מופיע מספר תעודת זהות של בנם האחר של בני הזוג – יעקב ברדוגו, נשוב לכך בהמשך.

4. בסופו של דבר התקשרו הוריו של נוח ביום 9.12.12 עם עורך דין אחר אשר החל לייצג את בנם מנקודה זו ואילך ובהמשכו של התיק הפלילי, ואילו הקשר עם ליסטר נקטע, כאשר לשיטת האחרון נותרו ברדוגו חייבים לו כאמור סך של 6,700 ₪.

5. התשלום ששילמו ברדוגו לידי ליסטר ביום 4.12.12 נעשה בדרך של מסירת שתי המחאות דחויות על סך 2,500 כל אחת – האחת ליום 9.12.12 ואילו השניה ליום 9.1.13. מדובר בהמחאות המשוכות על חשבון הבנק המשמש את עסקו של אחיו של נוח – התובע שכנגד 2 מר יעקב ברדוגו (להלן "יעקב"). לדברי יעקב, מסר הוא בידי אביו-אבי המחאות פתוחות של בית העסק שבבעלותו "נויה דלקים", כאשר הן חתומות על ידו, ואביו עשה בהן שימוש לצורך תשלום שכר טרחתו של ליסטר. על גבי ההמחאות מוטבעים שם העסק "נויה דלקים", שמו של יעקב ברדוגו, מספר תעודת הזהות שלו, כתובתו ברח' גולדה מאיר 13 בראשון לציון (בית הוריו) ומספר הטלפון שלו.

6. ביום 11.12.12 שלח ליסטר מכתב התראה הממוען לנוח, אבי ואילנה ברדוגו, בו דורש הוא את תשלום יתרת שכר טרחתו. לתיק בית המשפט צורף אישור מסירה מיום 31.1.13 עליו נחזה להיות חתום יעקב ברדוגו. עם זאת, יעקב מכחיש כי מדובר בחתימתו ואף לעין בלתי מקצועית מתקבל הרושם כי אין כל דמיון בין חתימתו של יעקב לבין החתימה על אישור המסירה (ר' לדוגמה חתימתו של יעקב על הסכם הפשרה שלהלן וכן חתימתו על תצהיר עדותו הראשית). פער הזמנים בין מועד המכתב (11.12.12) לבין אישור המסירה (31.1.13) וכן העובדה כי המכתב מוען לנוח אבי ואילנה ברדוגו, בעוד שמות הנמענים המופיעים על גבי אישור המסירה הם יעקב ואילנה ברדוגו, מעלים את האפשרות כי אישור המסירה הנ"ל מתייחס למכתב אחר אשר לא הוצג. מכל מקום המכתב לא זכה להתייחסות מאת בני משפחת ברדוגו, ועל אף אישור המסירה הם מכחישים את קבלתו.

7. למעלה משנה וחצי לאחר מכן, ביום 3.9.14, שלח בא כוח מטעם ליסטר לברדוגו מכתב התראה בטרם הגשת תביעה על סכום קצוב, בהתאם להוראות סעיף 1א81 לחוק ההוצאה לפועל,

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 36501-03-17 ליסטר ואח' נ' ברדוגו ואח'

התשכ"ז-1967. המכתב מוען לנוה, אבי ואילנה ברדוגו ונשלח לכתובתם ברח' גולדה מאיר 13 בראשון לציון. במכתב זה נדרשים ברדוגו לשלם בתוך 30 יום את יתרת חובם בצירוף הוצאות גבייה, שאם לא כן יוגש החוב לביצוע בלשכת ההוצאה לפועל. אין חולק כי יעקב ברדוגו – אחיו של נוה ובנם של אבי ואילנה – לא מוען למכתב זה, ואולם מספר תעודות הזהות המופיע לצד שמו של אבי ברדוגו בכותרת המכתב – הוא מספר תעודות הזהות של יעקב בנו – בדיוק כפי שמופיע בכותרת הסכם שכר הטרחה. אישור מסירה חתום בגין מכתב זה מיום 3.9.14 לא הוצג, אולם צורף תדפיס מעקב משלוחים מאת דואר ישראל ממנו עולה לכאורה כי דבר הדואר נמסר ליעדו ביום 7.9.14.

8. ביום 20.11.14 הוגשה על ידי ליסטר ללשכת ההוצאה לפועל, תביעה לסכום קצוב בהתאם להוראות סעיף 1א81 לחוק ההוצאה לפועל. התביעה הוגשה כנגד נוה, אילנה ויעקב ברדוגו על סך 7,910 ₪. נקל להבחין כי בשלב זה קנתה לה הטעות אחיזה, שכן האח יעקב כלל לא חתום על הסכם שכר הטרחה ולפיכך לא היה כל מקום לנקוט הליכי גבייה כנגדו. החתומים על הסכם שכר הטרחה לעניין ייצוגו של נוה בפני בית הדין הצבאי הם כזכור ההורים – אבי ואילנה. במהלך הדיונים בתובענה זו נעשה ניסיון לברר מהו המקור לטעות וכיצד זה השתרבב שמו של יעקב כ'חייב' בתיק ההוצאה לפועל. בסופו של יום האפשרות המסתברת ביותר לטעמי היא, שמספר תעודת הזהות הועתק מההמחאה שמסר אבי – עליה מופיעים פרטיו של יעקב – אל הסכם שכר הטרחה עליו חתם אבי, וכך שויך בטעות מספר תעודת הזהות של יעקב לאביו-אבי. ככל הנראה ליסטר או מי מטעמו העתיקו מבלי משים פרטים אלו מגוף ההמחאה אל הסכם שכר הטרחה, תוך החלפה בשגגה בין אבי-האב לבין יעקב-האח, ומשם קצרה הדרך לפתיחת התיק השגוי כנגד האחרון במקום כנגד הראשון (ר' לעניין זה עדות ליסטר, עמ' 17 לפרו' הדיון מיום 21.5.20, שורה 24).

9. ביום 31.5.15 בוצעה לכאורה המצאת אזהרה בהתאם להוראות סעיף 7 לחוק, לחייבים בתיק ההוצאה לפועל – נוה, אילנה ויעקב – בכתובתם ברח' גולדה מאיר 13 בראשון לציון, על ידי מר רונן שרון (להלן "שרון") העוסק במסירת כתבי בי-דין. ואולם, בהתאם לתצהירי המוסר שנחתמו על ידו ומהווים חלק מתיק ההוצאה לפועל, בוצעה המסירה לידי יעקב ברדוגו, עבור **עצמו**, עבור **אשתו** אילנה וכן עבור **בנו** נוה. גם כאן נקל להבין כי מדובר בטעות שכן יעקב אינו בעלה של אילנה אלא בנה, כך גם אינו אביו של נוה אלא אחיו. פשר הדבר עשוי להיפתר באחת משתי דרכים: האחת – המסירה אכן בוצעה לידי יעקב אולם בטעות נרשם כי הוא בעלה של אילנה ואביו של נוה, בעוד לאמתו של דבר הוא בנה של אילנה ואחיו של נוה; השנייה – המסירה בוצעה לידי של אבי שהוא אכן בעלה של אילנה ואביו של נוה, אולם הוא זוהה בטעות כיעקב וכך גם נרשם בטעות באישור המסירה. נתעמק לרגע בסוגיה עובדתית זו, בטרם נשוב לסקירה העובדתית:

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 17-03-36501 ליסטר ואח' נ' ברדוגו ואח'

א. המוסר מר שרון העיד כי אינו זוכר את פרטי המקרה, אולם לדבריו סביר יותר כי האפשרות הראשונה היא הנכונה, דהיינו שהמסירה בוצעה לידי של יעקב (ר' עמ' 14 לפרו'). לדבריו, כדבר שבשגרה המסירה מבוצעת לידי אחד החייבים (אלא אם צוין כי המסירה בוצעה לידי בן משפחה) כאשר שנת הלידה של כל חייב מצויה בפני המוסר. לפיכך, היות ששנת הלידה של יעקב היא שנת 1979, לא סביר כי מסר את המעטפות לידי האב-אבי אשר גילו מעל 60 תוך שהוא טועה בו כי הוא יעקב בן ה-36.

ב. כשלעצמי נוטה אני לפקפק במסקנה זו, וסבורני כי דווקא האפשרות השנייה היא המתקבלת יותר על הדעת, דהיינו שהמסירה בוצעה לידי אבי ולא לא ידי יעקב, תוך שבטעות זוהה אבי כיעקב. ולהלן נימוקיי:

ראשית, יעקב לא התגורר בשנת 2015 בבית הוריו, אלא עם אשתו וילדיו ברח' גולדה מאיר 7 בראשון לציון (ר' עדותו בעמ' 30 אשר לא נסתרה; יצוין כי עוד קודם לכן אמר זאת יעקב בדיון קדם המשפט מיום 29.10.19, אם כי דבריו לא קיבלו ביטוי בפרוטוקול); שנית, מעשים בכל יום ששליח מוסר את המעטפות בידי בן משפחה בגיר על אף שאינו הנמען המופיע על גבי המעטפה (ר' עדות שרון עצמו עמ' 14, שו' 2); שלישית, גם בעין בלתי מקצועית ניכר כי החתימות על שלושת אישורי המסירה שונות עד מאוד מחתימתו של יעקב כפי שמופיעה למשל על גבי תצהירו וכן על גבי הסכם הפשרה דלהלן. אדרבה החתימה על גבי אישורי המסירה דומה לחתימתו של אבי כפי שמופיעה על גבי תצהירו שלו וכן על גבי הסכם הפשרה. משהכחיש יעקב את קבלת האזהרה בתיק ההוצאה לפועל (ר' סעיף 11 לכתב התביעה שכנגד) ומשהוברה כי עובדה זו שנויה במחלוקת, שומה היה על התובע להוכיח את היפוכם של הדברים (ע"א 5293/90 **בנק הפועלים בע"מ נ' שאול רחמים בע"מ** (29.6.93)). יעקב שב והכחיש בעדותו כי קיבל את האזהרות לידיו ואף שב והבהיר כי החתימות על גבי אישורי המסירה אינן חתימותיו; רביעית, שרון העיד כי נוהג הוא לאשש את זהות הנמען על פי השוואה לשנת לידתו, נתון המצוי לנגד עיניו. העובדה שציין בתצהיר המסירה כי האדם שניצב בפניו הוא בעלה של אילנה (ילידת שנת 1956) ואביו של נוח (יליד שנת 1992), תומכת באפשרות כי מול עיניו ניצב האב-אבי בן ה-60 ולא הבן-יעקב (יליד שנת 1979).

במילים אחרות, סביר בעיניי יותר כי שרון טעה בשמו של האדם שניצב מולו וסבר כי שמו הוא יעקב בעוד שמו הנכון היה אבי, על פני האפשרות שטעה וסבר כי בחור צעיר בן 36 הניצב מולו נשוי לאילנה בת ה-59 ואב לנוה בן ה-23.

ג. מכל מקום, שרון העיד כי אינו נוהג לבקש ממקבל המעטפה להציג תעודת זהות, וכאשר נשאל בחקירתו (עמ' 14) "אתה מגיע, דופק בדלת ומה אתה אומר?", השיב: "שיש 3 מעטפות מהתובע, או מי שכתוב שם, מהיכן זה מגיע, ושואל אותנו מי בן 18 ויכול

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 36501-03-17 ליסטר ואח' נ' ברדוגו ואח'

לקבל וזהו". לא ניתן אף לשלול את האפשרות כי אבי ראה בידי השליח שרון דברי דואר הממוענים לאשתו ולשני בניו ונאות לקבלן, ואף אם סבר שליח המסירה כי יעקב הוא זה הניצב בפניו, לא חש אבי לתקנו, אלא חתם על גבי אישורי המסירה ונטל את המעטפות. אבי לא התייצב לדיון ההוכחות מפאת מחלה על אף שמסר תצהיר ועל כן תצהירו הוצא מהתיק. מכל מקום, לא מן הנמנע כי לו היה נחקר היה מאשר כי החתימות על גבי אישורי המסירה הן חתימותיו. סוף סוף המעטפות נמסרו בביתו ונחתמו על ידי מאן דהו אשר לעיני שליח המסירה שרון זוהה כבעלה של אילנה וכאביו של נוה.

ד. ער אני לטענות ב"כ ליסטר באשר למספר מקורות מהן ניתן ללמוד כי אף כתובתו של יעקב היתה ברח' גולדה מאיר 13 (אחד משלושת רישיונות הרכב עליהם הוטל העיקול, צילום המחאה מחשבון הבנק של העסק "נויה דלקים" וכן הסכם הפשרה אשר נוסח ע"י ב"כ ליסטר – עו"ד קירלי) אולם לטעמי לא די בכך. על מנת לבסס חזקת מסירה כדין או חזקת ידיעה, היה על התובע להוכיח לכל הפחות בדרך של הצגת תמצית רישום ממרשם האוכלוסין, מהי כתובתו הרשומה של יעקב נכון למועד המסירה. אדרבה שני רישיונות הרכב האחרים של יעקב עליהם הוטל העיקול תומכים דווקא בגרסתו לפיה כתובתו הנכונה היתה ברח' גולדה מאיר 7 בעיר.

ה. אחר כל אלו, מסקנתי אפוא היא זו: במאזן ההסתברויות התומך בכך אני קובע כי המצאת האזהרה בתיק ההוצאה לפועל בוצעה לידי של אבי או לידי בן משפחה בגיר אחר אשר התגורר באותה העת בבית משפחת ברדוגו ברח' גולדה מאיר 13 בראשון לציון, אך לא לידי יעקב אשר התגורר באותה העת עם אשתו וילדיו ברח' גולדה מאיר 7. במילים אחרות – לא בוצעה הלכה למעשה מסירה כדין של האזהרה לחייב לידי של יעקב. נשוב כעת למרוצת האירועים נשוא התובענה:

10. ביום 7.12.16 הוטלו עיקולים במסגרת תיק ההוצאה לפועל על חשבונותיהם וכלי רכבם של בני משפחת ברדוגו. ליתר דיוק הוטלו עיקולים על שני חשבונות הבנק של יעקב, על שלושה כלי רכב ביניהם משאית השייכים ליעקב, וכן על רכבו של נוה. לדברי יעקב, פעילותו העסקית הושבתה בו במקום בעקבות הטלת העיקולים ולפיכך מיהר ופנה באופן מידי לעו"ד גל קירלי ב"כ של ליסטר בתיק ההוצאה לפועל על מנת שיסירם. האחרון התנה את הסרת העיקולים בתשלום יתרת החוב בתיק ההוצאה לפועל ולמצער בחתימה על הסכם אשר יסדיר את תשלום יתרת החוב.

11. וכך, ביום 9.12.16 – יומיים לאחר הטלת העיקול – נפגשו ההורים אבי ואילנה ברדוגו ובניהם יעקב ונוה עם עו"ד קירלי וחתמו בפניו על הסכם פשרה. על פי ההסכם התחייבו אילנה יעקב ונוה כ"חייבים" לשלם לליסטר סך של 9,000 ₪ בשישה תשלומים חודשיים שווים. אבי ברדוגו אשר לא הוגדר כחייב בתיק ההוצאה לפועל, חתם על ההסכם כערב (להלן "הסכם הפשרה").

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 36501-03-17 ליסטר ואח' נ' ברדוגו ואח'

בעקבות החתימה על הסכם הפשרה ופירעון התשלום הראשון בוטלו העיקולים ולאחר מכן שולמו יתר התשלומים החודשיים בהתאם למפורט בהסכם עד לסגירת התיק.

12. לטענת יעקב, נאלץ הוא לחתום יחד עם יתר בני המשפחה על ההסכם, על אף שמעולם לא היו לו יד ורגל בחוב שכר הטרחה כלפי ליסטר. יעקב נשאל בחקירתו מדוע לא הבהיר לעו"ד קירלי ב"כ של ליסטר כי תיק ההוצאה לפועל נפתח כנגדו בטעות וכי החייבים הנכונים הם הוריו אבי ואילנה והשיב כי "לא היתה לנו ברירה, עצרו לנו את כל העבודה, לא יכולנו להוציא כסף לקנות אוכל... התקשרתי לבנק וגיליתי שיש נגדי עיקולים וצו הוצל"פ. הפתעה. לא הבנתי מה, מי, מו" (עמ' 24). בהמשך נשאל, מדוע לאחר החתימה על הסכם הפשרה וביצוע התשלום הראשון לא פעל לתקן את הטעות ומדוע המשיך לשלם את יתר התשלומים, והשיב: "כי אני הבנתי שאני עכשיו חתום בנוסף על 9,000 ₪ שאני צריך לשלם אותם, ואם לא אשלם אותם עוד פעם יפתח נגדי, זה מה שהבנתי, אין לי חובות, אין לי שום דבר, אני חתמתי על ההסכם ואני אדם שעומד בהתחייבויות שלו" (עמ' 27). ב"כ ליסטר שב ושאל את יעקב בחקירתו, מדוע לא שכר שירותי עו"ד על מנת לבסס את טענתו כי החוב נשוא תיק ההוצל"פ לא קשור אליו. יעקב השיב: "לקחת עו"ד בשביל מה? בשביל ה-9,000 ₪? זה היה עולה לי יותר... כל התיק שהוא 9,000 ₪ אני אקח עורך דין? זה נשמע לך הגיוני השאלה שלך?... ידיי היו כבולות, הייתי חייב לשלם כמו כופר, כדי לחזור לעבוד, להוציא כסף מהבנק בשביל לקנות אוכל ושתיה לחמשה ילדים, נקודה". (עמ' 29). לתשובותיו אלו יש להוסיף נימוק נוסף, גם אם היה מצליח יעקב לחלץ עצמו מתיק ההוצל"פ, היה נותר החוב על כתפיהם של הוריו החתומים על הסכם שכר הטרחה, מדובר היה אפוא במאמץ רב ללא תועלת של ממש בצדו. בסופו של יום שילם יעקב את מלוא סכום הפשרה בסך 9,000 ₪ עד לסגירת תיק ההוצל"פ (עמ' 27 שו' 1), אולם לאמתו של דבר אין מדובר בחוב שלו, אלא של הוריו.

13. עו"ד קירלי סיפר בתצהירו כי במהלך הפגישה ציינו בני משפחת ברדוגו כי עו"ד ניר ליסטר הוא נוכל ורמאי. בתום הפגישה אמר נוה ברדוגו לעו"ד קירלי כי הוא "ידאג שלניר ליסטר לא תהיה עבודה ולא יגיעו אליו לקוחות יותר". עו"ד קירלי לא נחקר על דבריו אלו בעדותו ולפיכך מדובר בעובדה שאינה שנויה במחלוקת.

14. ואכן, כשהוא סומך נעשה לנשמע, פרסם נוה ברדוגו ביום 11.12.16 בדף הפייסבוק העסקי של עו"ד ליסטר את הדברים הבאים: "עו"ד שקרן רמאי ושרלטן שלוקח תיקים שהוא לא מתמקצע בהם הכל מתוך בצע כסף. בכלל לא מעניינת אותו טובת הלקוח רק טובתו הכלכלית ויעשה הכל כדי לסחוט עוד כסף באופן לא מקצועי ולא אמין כלל". בנוסף דירג נוה את ליסטר במדרג שביעות רצון בדף העסקי בכוכב אחד מתוך חמש במקום המיועד לכך בדף (להלן "הפרסום").

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 36501-03-17 ליסטר ואח' נ' ברדוגו ואח'

15. לא הובאה כל ראיה לשאלה כמה זמן עמד הפרסום על כנו (לשיטת נוה בכתב הגנתו (סעיף 47) מדובר בדקות ספורות ואילו להערכתו של ליסטר בעדותו מדובר במספר ימים (עמ' 22)). מכל מקום ליסטר התוודע לדבר הפרסום לאחר שהופנה לכך על ידי מי מחבריו ומיהר לשלוח לנוה ביום 17.1.17 מכתב התראה ודרישת פיצוי בטרם נקיטת הליכים משפטיים. משלא נענתה הדרישה הוגשה תביעה זו כנגד נוה, אשר עניינה דרישה לפיצוי בסך 100,000 ₪ בעקבות פרסום לשון הרע שפרסם נוה תוך מטרה לנקום בליסטר ולפגוע במכוון בפרנסתו. בכתב הגנתו טוען נוה כי מטרת הפרסום היתה ביקורת צרכנית בגין התנהלותו של ליסטר, אשר פורסמה במקום המיועד לכך בדף העסקי וממילא נמחקה על ידי ליסטר בתוך דקות ספורות ממועד פרסומה. עוד טוען נוה כי הפרסום חוסה תחת הגנת תום הלב הקבועה בסעיף 15 לחוק איסור לשון הרע על חלופותיו השונות.

16. מנגד הוגשה תביעתם של נוה יעקב ואילנה כנגד ליסטר על סך 249,000 ₪. לטענתם, תיק ההוצאה לפועל והעיקולים שהוטלו במסגרתו נעשו שלא כדין שכן על פי הסכם שכר הטרחה היה עליהם לשלם לליסטר 5000 ₪ בלבד בגין הייצוג בכלל דיוני המעצר וסכום זה אכן שולם על ידם, ואילו ההוספה לפיה יש לשלם 5,000 ₪ בגין כל דיון בודד נוסף וכן כי יש להוסיף לסכום את שיעור המע"מ, מהווים תוספת מאוחרת להסכם עליה לא חתמו מעולם. עוד טוענים ברדוגו כי הטלת העיקולים שלא כדין, לרבות ובמיוחד על חשבונותיו ורכביו של יעקב אשר כלל אינו צד להסכם שכר הטרחה, מהווה פרסום אסור לפי חוק איסור לשון הרע וכן פגיעה בפרטיות בהתאם להוראות חוק הגנת הפרטיות. עוד טוענים ברדוגו לביטול הסכם הפרשה אשר נחתם בתנאי עושיק ולהשבת הסכום ששולם במסגרתו בסך 9,000 ₪. ברדוגו אף הגישו תלונה במשטרה כנגד ליסטר בגין זיוף הסכם שכר הטרחה, תלונה אשר ככל הנראה נגנזה.

ליסטר מצדו טוען בכתב ההגנה שכנגד, כי משבחרו ברדוגו שלא לשלם את חובם על אף מכתבי ההתראה ששלח להם, ומשנאלץ הוא לפתוח כנגדם תיק בהוצאה לפועל ולהטיל עליהם עיקולים, אין להם על מי להלין אלא על עצמם. הליכי הגבייה בתיק ההוצאה לפועל ננקטו כדין לאחר שאושרו על ידי רשם ההוצאה לפועל ואף ברדוגו עצמם שילמו את מלוא חובם בהתאם להסכם הפרשה ללא כל טענה, לפיכך הם מושתקים מלטעון כנגד תוקפו של הסכם זה. עוד טוען ליסטר בכתב הגנתו, כי עומדות לטובתו ההגנות הקבועות בחוק איסור לשון הרע, ובמסגרת סיכומי מיקד טענותיו בהגנת הפרסום המותר הקבועה בסעיף 13(5).

דיון והכרעה

17. לא מצאתי כל רמז או ראיה לכך שהסכם שכר הטרחה שונה על ידי ליסטר לאחר שבני הזוג ברדוגו חתמו עליו. אדרבה תחלופת המסרונים בין ליסטר לבין אילנה מיום 5.12.12 – למחרת הדיון השני במעצר הימים (נספח 2 לתצהיר ליסטר) – מלמדת על כך שליסטר דרש את שכרו כבר במועד זה בגין כל דיון בנפרד וכן את תוספת סכום המע"מ. ככל שסברה אילנה באותה

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 17-03-36501 ליסטר ואח' נ' ברדוגו ואח'

העת כי השכר שסוכם בין הצדדים אינו עולה על סך של 5,000 ₪ כולל מע"מ בגין הייצוג בכלל דיוני המעצר, מצופה היה כי תזדעק כנגד דרישתו זו של ליסטר ותדרוש כי ישוב לייצג את נוח בדיון השני ללא כל תוספת תשלום. ואולם לא הובאה כל ראיה להזדעקות שכזו, אדרבה מתחלופת המסרוניים עולה כי אילנה השלימה עם הדבר ("כסף זה לא הכול בחיים... השארת אותנו לבד במערכה, אם זה מסתדר לך עם המצפון אז שיבושם לך..."), ובני הזוג פנו לשכור את שירותיו של עורך דין אחר. גם מתוך עדותה של אילנה עולה הרושם כי לא מדובר בטענות בדבר זיוף של ממש של הסכם שכר הטרחה על ידי ליסטר, אלא בטענה לפיה האחרון "לא הסביר את עצמו" (עמ' 36 שו' 16).

הטענה לפיה ליסטר נטל את ההסכם לאחר חתימתו ושינה את תנאיו, מהווה האשמה חמורה במעשה זיוף ומרמה. צד המבקש להוכיח מעשי מרמה שבוצעו על ידי האחר, נדרש להעמיד תשתית ראייתית ראויה לטענותיו ועליו להטות את מאזן ההסתברויות האזרחי, כך שביהמ"ש ישתכנע בטענותיו. אלא שכדי להטות את מאזן ההסתברויות בטענת מרמה, יש להביא ראיות משמעותיות ובעלות משקל, מבחינת כמות הראיות וטיבן (ר' ע"א 475/81 זיקרי נ' כלל 26.2.86)). בענייננו, בהעדר כל ראיה לטענת המרמה – לא כל שכן טענה בעלת משקל – דין טענה זו להידחות.

18. עוד לא מצאתי כי נפל פגם בייצוגו של נוח בידי ליסטר במסגרת תיק מעצר הימים בבית הדין הצבאי. טענותיה של אילנה בעדותה לפיה עו"ד ליסטר "לא כל כך ידע את החוקים הצבאיים, לא היה לו שום מושג... והשופטים שם גיחכו" (עמ' 37 שו' 34) נעדרות כל רמז בכתב התביעה שכנגד ואף לא בא זכרון בתצהירה. דומה כי מדובר בגרסה שנולדה מאוחר יותר לקראת עדותה באולם בית המשפט.

19. מנגד, מצאתי כי אכן נפל פגם של ממש העולה עד כדי רשלנות בהתנהלותו של עו"ד ליסטר בפתיחת תיק ההוצאה לפועל. ליסטר פתח בהליך לביצוע תביעה על סכום קצוב בהתאם להוראות סעיף 1א81 לחוק ההוצאה לפועל, כנגד אילנה, נוח ויעקב ברדוגו, בעוד יעקב כלל לא חתום על הסכם שכר הטרחה אשר היווה את הבסיס לתביעה. במסגרת ניהול התיק הביא ליסטר, לרבות באמצעות בא כוחו, להטלת עיקולים על חשבונות הבנק ועל כלי הרכב שבבעלותו של יעקב, דבר שהעמיד את האחרון באי נעימות גדולה וגרם לו למחר ולחתום בתוך יומיים על הסכם פשרה, במסגרתו התחייב לשלם את חובם של הוריו בסך 9,000 ₪, כל זאת על מנת לשחרר את נכסיו המוקפאים.

הטלת עיקול על חייב שגוי מהווה מעשה התרשלנות ואינה דבר של מה בכך. על צד הנוקט הליכי עיקול כנגד משנהו חלה חובת זהירות מוגברת ועליו לנקוט הקפדה יתירה, על מנת לוודא כי האדם נגדו ננקטים ההליכים הוא החייב הנכון וכי החוב אכן חובו הוא. הצגתו של אדם כמי שמתחמק, לכאורה, מלשלם את חובותיו עד שלא היה מנוס אלא להטיל עיקול על רכשו, יש

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 17-03-36501 ליסטר ואח' נ' ברדוגו ואח'

בה כדי להשפילו, להכתים את שמו הטוב ואף לפגוע במשלח ידו (ראו ע"א (מחוזי י-ם) 45661-12-10 עו"ד רזיאל גסלר נ' עיריית ירושלים (24.3.11) להלן "עניין גסלר"). בעניין גסלר נקבע כי הטלת עיקול על חשבון בנק של אדם יש בה כדי להוות פרסום לשון הרע.

20. להלן נבחן את הפרסומים הפוגעים ההדדיים: מחד גיסא – הטלת העיקול השגוי על ידי ליסטר על חשבונותיו וכלי רכבו של יעקב ברדוגו; ומאידך גיסא – הפרסום שפרסם נוה ברדוגו כנגד ליסטר בדף הפייסבוק העסקי של האחרון. נבחן את הפרסומים הנ"ל במתווה בעל ארבעת השלבים המקובל בפסיקה, כך ניתן דעתנו לאופן הפרסום, לתוכנו, לתחולתן של ההגנות השונות הנזכרות בחוק, וככל שלא קמות ההגנות נבחן מהו הסעד המתאים בנסיבות העניין (ע"א 6903/12 Canwest Global Communications Corp נ' אלי עוזר (22.07.2015)).

הטלת העיקול על ידי ליסטר כלשון הרע

21. בפסיקה נקבע לא אחת, כי הטלת עיקול שלא כדין על רכשו של אדם יש בה כדי להוות פרסום לשון הרע כנגדו, שכן אדם זה מוצג כמי שאינו משלם את חובותיו עד כדי כך שאין מנוס מלעקל את נכסיו. הדבר עלול לגרום לפגיעה בשמו הטוב ובמשלח ידו ואף לגרום לו מבוכה רבה עד כדי השפלה. כאשר מוטל עיקול על חשבון הבנק של אדם, עלול הדבר לפגוע בשמו הטוב בעיניהם של פקידי הבנק המתוודעים לכך (ר' עניין גסלר דלעיל; ת"א (שלום ת"א) 25746/07 אחימן שמואל נ' המרכז לגביית קנסות אגרות והוצאות (18.1.09); ע"א (מחוזי חיפה) 26706-06-14 יוסף ברינט נ' עיריית עפולה (30.11.14). אין חשיבות בהכרח לכוונת המפרסם ואף אין חשיבות לשאלה כיצד הבין בפועל מי שנחשף לדבר הפרסום. המבחן הקובע הוא, מהי לדעת היושב בדיון, המשמעות שקורא סביר היה מייחס לדברים (ר' ע"א 740/86 תומרקין נ' העצני (30.7.89)).

מכאן, שהטלת העיקולים על חשבונות הבנק של יעקב ברדוגו, מהווים לשון הרע כהגדרת מונח זה בסעיף 1 לחוק איסור לשון הרע. נוסף על כך, מתקיים יסוד הפרסום, כהגדרתו בסעיף 2 לחוק מכיון שהטלת העיקולים על חשבונות הבנק חשופים לעיני הבנקאי הסביר המתוודע לכך.

22. ליסטר טוען כי יש לייחס ליעקב אשם תורם בשיעור ניכר שכן לטענתו ידע יעקב על פתיחת תיק ההוצאה לפועל כנגדו ונמנע מלפעול בטרם הוטלו העיקולים. כך, לו היה יעקב מתריע מבעוד מועד כי שמו שורבב בטעות לתיק וכי הוא כלל אינו חתום על הסכם שכר הטרחה, היה ממחר ליסטר ומתקן את המעוות ובכך היתה נמנעת המבוכה הכרוכה בהטלת העיקול. אין בידי לקבל טענה זו. כאמור לעיל, לא הוכח כי הודעה, התראה או אזהרה כלשהי הגיעה לידי יעקב בטרם הוטל העיקול ולא ניתן לייחס לו חזקה ידיעה או חזקת מסירה של דברי דואר אלו. לא שוכנעתי כי חתימתו של יעקב היא זו המופיעה על גבי אישורי המסירה, אדרבה, קרוב לוודאי כי מדובר בחתימתו של אביו או של מישהו אחר מבני המשפחה המתגוררים בבית ההורים. יתרה מכך, בשים לב לכך שיעקב – נשוי ואב לילדים באותה העת – התגורר בבית נפרד, גם אם בקרבת מקום, אין לקבל את הטענה כי ידע על דבר תיק ההוצאה לפועל או כי היה עליו לדעת. בהתאם

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 17-03-36501 ליסטר ואח' נ' ברדוגו ואח'

לפסיקה הנטל להוכיח אשם תורם מוטל על המזיק הטוען לכך (ע"א 663/88 יהודה שירזיאן נ' לבידי אשקלון בע"מ (12.5.93)). בענייננו, ליסטר לא עמד בנטל זה.

23. אשר לטענת ברדוגו לפיה הטלת העיקול מהווה פגיעה בפרטיות בהתאם להוראות חוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981, לא מצאתי בטענה זו ממש, שכן בניגוד לנטען בסיכומי ב"כ ברדוגו, הטלת עיקול אינה עונה על אף אחת מן החלופות המפורטות בסעיף 2 לחוק.

הפרסום שפרסם נוה ברדוגו בדף הפייסבוק של עו"ד ליסטר כלשון הרע

24. הפרסום שפרסם נוה ברדוגו בדף הפייסבוק העסקי של ליסטר, מהווה ללא ספק לשון הרע, שכן תוכן הפרסום המייחס לעו"ד ליסטר מרמה, שקר, שרלטנות, חוסר מקצועיות ותאוות בצע, מהווה דברים שפרסומם עלול להשפיל את ליסטר בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם ואף לפגוע בעסקו ובמשלח ידו.

25. אשר לדירוג הכוכב האחד בדף העסקי – לא מצאתי בכך פגם, שכן מדובר בביקורת צרכנית לגיטימית, וכאמור לעיל מצאתי כי התנהלותו של ליסטר בכל הקשור לתיק ההוצל"פ אכן לקתה ברשלנות ולפיכך ראויה היתה לביקורת. על בעל עסק המעמיד את הדף העסקי שלו לביקורת הציבור, להביא בחשבון כי לקוחות אשר זכו לחוויה בלתי נעימה במפגש בינם לבינו, עשויים להעניק לעסקו ציון נמוך. שונה הדבר מנסיבות דוגמת תא"מ (ראשלי"צ) 52067-08-19 טופ ליינ ט.ס מטבחים בע"מ נ' גאמה ליינ בע"מ (27.3.20), בהם סומן דירוג של כוכב אחד בדף עסקי של בית עסק, על ידי מי שכלל לא קיים כל מערכת יחסים עסקית או צרכנית עם בעל העסק, ולמעשה ניצל את אפשרות הדירוג ככלי לתחרות עסקית בלתי הוגנת במסווה של צרכן מאוכזב.

26. אולם כאמור, בעוד דירוג הדף העסקי בכוכב בציון אחד מתוך חמש, עומד לטעמי באמת מידה של ביקורת צרכנית לגיטימית, הרי שהמלל הארסי והמשפיל שנכתב על ידי נוה במסגרת הפרסום, חורג מכלל ביקורת סבירה ומהווה פרסום לשון הרע. ניתן להבין אמנם את טענתו של נוה לפיה הדברים נכתבו מתוך כעס בעקבות פרשת תיק ההוצל"פ, ולאחר שאחיו יעקב נאלץ שלא כדין לשלם את חובם של נוה והוריו לליסטר, עם זאת, אין בכך כדי להצדיק את הדברים החריפים שכתב נוה. פרשת פתיחת תיק ההוצל"פ השגוי והטלת העיקולים עשויה ללמד לכל היותר על רשלנות, בוודאי לא על רמאות, שרלטנות או תאוות בצע.

27. לסיכום פרק זה: נוה פרסם כנגד ליסטר פרסום שיש בו לשון הרע. עוד קודם לכן נקט ליסטר מידה של רשלנות בכך שפתח תיק הוצאה לפועל ואף הטיל עיקולים על יעקב ברדוגו – צד שלישי שכלל אינו חייב לו דבר. מעשה זה מהווה אף הוא לשון הרע. נבחן להלן את תחולת ההגנות הרלבנטיות לנסיבות העניין.

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 17-03-36501 ליסטר ואח' נ' ברדוגו ואח'

הגנת נוה ברדוגו

28. כנגד תביעתו של ליסטר טוען נוה לתחולת הגנת תום הלב הקבועה בסעיף 15 לחוק, על חלופותיו השונות. לדבריו, הפרסום שפרסם כנגד ליסטר מהווה ביקורת צרכנית לגיטימית, נועד להגן על ענייניו הכשרים, מהווה הבעת דעה ועוד כיו"ב. אין לקבל טענות אלו. אכן, לעתים קשה לשרטט את קו הגבול בין ביקורת צרכנית הוגנת לבין השמצה משתלחת (הש' תא"מ (שלום ראשלי"צ) 26456-07-16 **שי כהן נ' ליאור ששון** (30.10.17) אולם בענייננו דומה כי אין כל מקום להתלבטות. דאש"ת, אין כל קשר בין תוכן הביקורת שנכתבה על ידי נוה לבין התנהלותו בפועל של עו"ד ליסטר אשר בעקבותיה התעורר זעמו של נוה. פרשת תיק ההוצל"פ ושרבובו של יעקב כחייב לתוכו, עשויה ללמד לכל היותר על רשלנות, לא על רמאות, שרלטנות או תאוות בצע. שני"ת, מעדותו של עו"ד קירלי כמפורט לעיל, עולה כי נוה לא פעל מתוך תחושת אחריות כלפי צרכנים פוטנציאליים אחרים, אלא מתוך רצון מכוון לפגוע בפרנסתו של ליסטר. כזכור, עדותו של קירלי לא נסתרה. שלי"ש"ת, בנסיבות העניין חלות הוראות סעיף 16 לחוק, הקובעות כי חזקה על נתבע שעשה את הפרסום שלא בתום לב אם הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא האמין באמתותו, כמו כן אם נתכוון על ידי הפרסום לפגוע במידה גדולה מהסביר. נסיבות אלו מתקיימות בענייננו. לפיכך אני קובע, כי לנוה לא עומדת הגנת תום הלב כנגד תביעת ליסטר.

הגנת ניר ליסטר

29. לטענת ליסטר, חתימת בני משפחת ברדוגו על הסכם הפשרה מהווה מעשה בית-דין והשתק כלפיהם. העובדה שחתמו ללא כל טענה או מחאה ומבלי שהותירו בידם את הזכות לשוב ולטעון טענות כנגד ההסכם, מביאה לסופיות הדיון ומונעת מהם לשוב ולתבוע פיצוי בגין פגמים שנפלו בהליכי הגבייה שקדמו לחתימה. אין בידי לקבל טענה זו. עיון מדוקדק בהסכם הפשרה מלמד כי מטרתנו אחת – להבטיח את פירעון החוב נשוא תיק ההוצל"פ, ולהביא לביטול הליכי הגבייה, הסרת העיקולים וסגירת התיק. אין כל הוראה בהסכם לפיה, עם פירעון החוב מותר כל צד על מלוא טענותיו כנגד משנהו, כפי שנהוג לעתים קרובות לנסח כדבר שבשגרה בהסכמי פשרה.

30. עוד טוען ליסטר, כי טענות ברדוגו כנגד הסכם הפשרה לוקות בשיהוי כיון שהיה עליהם להעלות טענות אלו בזמן אמת – במועד חתימת ההסכם או בסמוך לאחר מכן. גם טענה זו אין לקבל, מטרת החתימה על הסכם הפשרה הייתה כאמור להסדיר את תשלום החוב ולהביא להסרת העיקולים על אתר, הא ותו לא. העובדה שהתביעה שכנגד הוגשה רק לאחר התביעה העיקרית וכחצי שנה לאחר חתימת הסכם הפשרה, אין בה כדי ללמד על שיהוי.

31. לגופו של עניין, טוען ב"כ ליסטר בסיכומיו להגנת סעיף 13(5) לחוק איסור לשון הרע, הקובע כי פרסום שנעשה על ידי בעל סמכות שיפוטית או מעין שיפוטית על פי דין, אשר נעשה תוך כדי דיון בפניהם או בהחלטתם, ייחשב פרסום מותר. לדבריו, היות שהעיקול הוטל בהחלטת רשם ההוצאה לפועל במסגרת הליך משפטי – תביעה לסכום קצוב שהוגשה לפניו בהתאם להוראות

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 36501-03-17 ליסטר ואח' נ' ברדוגו ואח'

סעיף 1א81 לחוק ההוצאה לפועל – הרי שמדובר בפרסום מותר, גם אם מקורו בטעות או אף ברשלנות.

מנגד טוענת ב"כ ברדוגו, כי טענה זו מהווה הרחבת חזית אסורה שכן טענה זו לא פורטה כראוי בכתב ההגנה שכנגד. לגופו של עניין נטען, כי משהוכח כי פתיחת התיק כנגד יעקב הייתה שגויה מיסודה, וכי יעקב מעולם לא היה "חייב" ראוי בתיק – אין מקום לתחולת ההגנה. עוד טוענת ב"כ ברדוגו, כי הסכם הפשרה נחתם תחת עושק שכן הרקע לחתימתו היו העיקולים שהוטלו על בני משפחת ברדוגו ואשר שיתקו את פעילותם, לפיכך דין ההסכם להתבטל בגין פגם בכריתה, ועל ליסטר להשיב את הסכום ששולם בגדרו – 9,000 ₪.

32. אשר לטענת ב"כ ברדוגו להרחבת חזית אסורה, מצאתי שלא לקבל את טענה, מהטעמים הבאים: ראשית, אין מדובר בטענה עובדתית חדשה ומפתיעה, שכן העובדה שהפרסום נשוא המחלוקת נעשה בדרך של הטלת עיקול בתיק ההוצאה לפועל, היא עובדה ידועה שאינה נתונה במחלוקת. המחלוקת בין הצדדים נסובה לכל היותר סביב המשמעות המשפטית הנובעת מעובדה זו, דהיינו האם הדבר אכן מהווה פרסום מותר בהתאם להוראות סעיף 13(5) לחוק. (לעניין ההבחנה בין עובדה לבין נימוק משפטי בראי הדיון בדיני הרחבת חזית ראו י. רוזן-צבי, **ההליך האזרחי**, 415, 2015; ע"א 9803/01 **תחנת שירות ר"ג בע"מ נ' סונול ישראל בע"מ** (16.2.04) פסקה 13 לחוות דעתו של השופט א. לוי; רע"א 9123/05 **אדמוב פרוייקטים נ' סיטי סטייט** (25.10.07); והשי' ע"א 1653/08 **סמיון ליפץ נ' בנק לאומי לישראל בע"מ** (14.7.11)). ההיגיון העומד בבסיס האיסור להרחבת או שינוי חזית החורגים מהמפורט בכתבי הטענות, ממוקד במקרים בהם במהלך המשפט העלה צד עובדות חדשות שלא פורטו בכתבי הטענות, ולא במקרים בהם הועלו נימוקים משפטיים חדשים, אשר מקומם ככלל בסיכומי ב"כ הצדדים בסופו של ההליך. בהתאם להוראות תקנה 71 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984, כתב טענות יכיל את הרצאת העובדות המהותיות בלבד ולא מצינו חובה שבדין לכלול בכתב ההגנה את סעיפי החוק המהווים בסיס להגנה.

שנית, בסעיף 26 לכתב ההגנה שכנגד טען ליסטר כי "עומדת לתובע והנתבע שכנגד ההגנות המוחלטות בהתאם לחוק איסור לשון הרע". הגנת הפרסום המותר הקבועה בסעיף 13 לחוק כלולה בפרק ג' לחוק שכותרתו "פרסומים מותרים, הגנות והקלות" וכדבר שבשגרה נכללת היא תחת הכותרת "הגנה" (ר' למשל ע"א 4534/02 **רשת שוקן בע"מ נ' אילון לוני הרציקוביץ'** (4.3.2004) פסקה 9 לחוות דעתו של הנשיא ברק). אמנם לא פורטו בכתב הגנה כראוי סעיפי ההגנות הספציפיות הנטענות, ויתכן כי ראוי שכך היה נעשה על מנת לפרוס בפני התובע את מלוא טענותיו של הנתבע עמם ייאלץ להתמודד בהמשך הדרך, אולם מנגד לא הובא כל מקור בדין המחייב נתבע לנהוג כך.

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 36501-03-17 ליסטר ואח' נ' ברדוגו ואח'

שלישית, כבר בחודש יוני 2017, עוד בטרם הגשת כתב ההגנה שכנגד, הגיש ליסטר בקשה לסילוק התביעה שכנגד על הסף, בה פירט את טענותיו לתחולת סעיף 13(5) על נסיבות הטלת העיקול. ב"כ ליסטר הגיבה לטענות ואף ניתנה החלטה בעניין, אשר דחתה את עיתוי הדיון בטענה להליך העיקרי. אין מדובר אפוא בטענה חדשה או מפתיעה. מכל הטעמים דלעיל, ולאחר ששוכנעתי כי לא נפגעו זכויותיו הדיוניות של ברדוגו בעניין זה – מצאתי לדחות את הטענה בדבר הרחבת חזית. נדון אפוא כעת בטענה בדבר תחולת הגנת סעיף 13(5) – לגופה.

33. הטלת העיקולים ונקיטת הליכי האכיפה והגבייה כנגד אילנה ונוה מוצדקים לגופם, שכן מדובר בהטלת עיקולים כדין כנגד החייבים הנכונים בתיק הוצאה לפועל. במובן זה, אף אם תוצאת ההליכים אינה נעימה במיוחד, סוף סוף מדובר בהליך חוקי ולגיטימי שמטרתו להביא לגביית חוב אמת. אילנה התחייבה יחד עם בעלה אבי בהסכם שכר הטרחה לשלם את שכרו של ליסטר בגין ייצוגו של נוה בנס בבית הדין הצבאי, ומשלא עמדה בהתחייבותה נפתח כנגדה כדין תיק הוצאה לפועל. האזהרה הומצאה כדין לכתובתה של אילנה ואף הוצג אישור מסירה אשר נחתם על ידי מי מבני ביתה (כאמור לעיל ככל הנראה מדובר בבעלה אבי).

אילנה ואבי אף התחייבו לשלם את שכרו של ליסטר בשמו של נוה עצמו – מי שנהנה בפועל מקבלת השירות על ידי ליסטר. נוה אמנם לא חתם בעצמו על הסכם שכר הטרחה שכן בעת החתימה היה נתון בבית המעצר, עם זאת חתימתם של הוריו מחייבת גם אותו מכוח דיני השליחות. הוריו של נוה שימשו כשלוחים מטעמו בכך שהתקשרו בהסכם לייצוגו המשפטי בפני בית הדין, ואף שמו של נוה מופיע לצד שמות הוריו בכותרת המסמך. בכך שנאות נוה לקבל על עצמו בעת הדיון את עו"ד ליסטר כמייצגו בפני בית הדין, אישר בדיעבד את ההסכם. בהתאם לסעיף 6 לחוק השליחות תשכ"ה-1965: "אישור בדיעבד – כהרשאה מלכתחילה" לפיכך, בפתיחת תיק ההוצאה לפועל כנגד אילנה ונוה ואף בהטלת עיקולים בעניינם – לא נפל כל פגם.

34. מנגד, הטלת העיקולים על רכושו של יעקב – על שני חשבונות הבנק שלו ועל שלושת כלי הרכב שבבעלותו – היתה פעולה שגויה, רשלנית ובלתי מוצדקת, אשר מקורה כאמור בפתיחה של תיק ההוצאה לפועל בשגגה כנגדו. לעיל קבעתי, כי לא בוצעה ליעקב המצאה כדין של האזהרה ולפיכך אין לייחס לו אשם תורם בכך שלא פעל להקדים תרופה למכה ולמניעת העיקולים בטרם הטלתם. נוכח קביעות אלו, שומה עלינו לבחון, האם זכאי יעקב לפיצוי בגין הטלת העיקולים, או שמא חוסות פעולות האכיפה שנקט ליסטר בצילה של הגנת הפרסום המותרת הקבועה בסעיף 13(5)?

35. סעיף 13(5) לחוק איסור לשון הרע העוסק ב"פרסום מותר" קובע כי לא ישמש עילה למשפט פלילי או אזרחי –

"פרסום ע"י שופט, חבר של בית דין דתי, בורר, או אדם אחר בעל סמכות שיפוטית או מעין שיפוטית על פי דין, שנעשה תוך כדי דיון בפניהם או

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 17-03-36501 ליסטר ואח' נ' ברדוגו ואח'

בהחלטתם, או פרסום על ידי בעל דין, בא כוחו של בעל דין או עד, שנעשה תוך כדי דיון כאמור"

36. הפסיקה הרחיבה עד מאוד את גבולותיה של הגנה זו וקבעה כי היא משתרעת על כל צעד הננקט בקשר עם הליך משפטי בכל שלב משלביו השונים, לרבות כל פנייה בכתב במסמך נדרש במהלך הרגיל של המשפט והמשמשו כהלכה. עוד נפסק כי מדובר בהגנה מוחלטת והיא אינה מותנית, בדומה להגנות שבסעיף 14 ו-15 לחוק, בדרישה בדבר אמיתות הפרסום או תום ליבו של המפרסם. לפיכך ככלל, גם אם מדובר בפרסום כוזב או בהעדר תום לב, ואף בזדון, אין הדבר מונע את תחולתה של ההגנה וזאת כמובן בכפוף להתקיימות התנאים הקבועים בה. הטעם שבכך נעוץ ברצון למנוע מצב שבו ירחף איום של תביעה בגין לשון הרע תוך כדי הדיון המשפטי וימנע מהגורמים השונים המעורבים במשפט להתבטא באופן חופשי (ר' ע"פ 364/73 זיידמן נ' מ"י (15.7.74); רע"א 1104/07 עו"ד חיר נ' עו"ד גיל (18.9.09); א. שנהר, דיני לשון הרע (1997) עמ' 199).

37. נשאלת אפוא השאלה, האם ההגנה הקבועה בסעיף 13(5) מוסיפה ומשתרעת גם על הליך המתנהל בפני מערכת ההוצאה לפועל והכוללת הליכי גבייה ואכיפה הננקטים בגדרו, או שמא מדובר בהרחבת יתר של תחולת ההגנה.

בשאלה זו, מצטרף אני לעמדה הרווחת בפסיקת בתי המשפט לפיה, יש להבחין בין נקיטת הליכי עיקול מנהליים על ידי מי מהרשויות המוסמכות לכך, כגון רשות מקומית, לבין נקיטת הליכי הוצל"פ, לרבות הטלת עיקול, לצורך ביצוע פסק דין או החלטה שיפוטית. לגבי העניין הראשון – נקיטת הליכי עיקול מנהליים – לא תחול ההגנה הקבועה בסעיף 13(5) שכן אין מדובר בהליך שיפוטי או מעין שיפוטי אלא בהחלטה מנהלית-ביצועית (ראו לדוגמה ע"א (מחוזי ירושלים) 10-12-45661 גסלר נ' עיריית ירושלים (24.3.11); ע"א (מחוזי ירושלים) 12-07-33073 עיריית ירושלים נ' שגב (6.1.13); ת"א (שלום תל אביב) 25746/07 אחימן שמואל נ' המרכז לגביית קנסות אגרות והוצאות (18.1.09) ועוד).

38. שונה הדבר ביחס לפתיחת תיק הוצל"פ למימוש החלטה או פסק דין ונקיטת הליכים במסגרתו, שכן מדובר בהליך מעין שיפוטי המתנהל בפני רשם ההוצאה לפועל המהווה בעל תפקיד שיפוטי או מעין שיפוטי על פי דין. לפיכך יש לקבוע כי פעולות האכיפה והגבייה הננקטות מכוח החלטות רשם ההוצאה לפועל חוסות תחת צילה של ההגנה. (ראו למשל רת"ק (מחוזי ב"ש) 09-50190-16 מיכה דוד נ' רז הוכמן (21.2.17); ת"א (שלום חיפה) 12-09-45933 סמי חמיד נ' פלאפון תקשורת בע"מ (21.4.16); ת"א (שלום רחובות) 16-07-19491 סאן וויז בע"מ נ' פזית בר עוז (6.11.17); תא"מ (שלום ראש"צ) 15-11-4432 מיבל השקעות בע"מ נ' עמית חלפון רואי חשבון (20.06.17)).

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 17-03-36501 ליסטר ואח' נ' ברדוגו ואח'

תובע הפונה לבית המשפט לקבלת סעד כספי או כל סעד אחר בר מימוש, ברגיל עושה זאת על מנת שבבוא היום, ככל ויזכה בסעד המבוקש, יוכל הוא לממש את פרי זכייתו. לפיכך, פתיחת תיק הוצל"פ ונקיטת הליכים למימוש פסק דין, הם צעדים הננקטים בקשר עם ההליך השיפוטי, ומהווים חלק משלביו השונים. באם תאמר אחרת, נרוקן מתוכן את ההגנה הקבועה בסעיף 13(5) לחוק, כאשר מחד גיסא בית המשפט יחיל את ההגנה על הפעולות שקדמו להליך המשפטי, ואין צורך לומר אף על הפעולות שנכללו במסגרת הדיון, אך מאידך גיסא תישלל ההגנה מאותם ההליכים שנועדו למימוש זכייתו מול צדדים שלישיים. כך תסוכל למעשה ההגנה שביקש המחוקק לפרוש במסגרת הוראת החוק, תוצאה שאין הדעת סובלת (ר' עניין **סמי חמיד** דלעיל).

39. לטעמי, כאשר מדובר בתביעה לסכום קצוב המוגשת ישירות לרשם ההוצאה לפועל בהתאם להוראות סעיף 1א81 לחוק, כפי שארע בענייננו, קרובים הדברים עד מאוד לקבוצת העניינים השנייה המתוארת לעיל – דהיינו נקיטת הליכי גבייה במסגרת הליכים מעין שיפויים. לחלופין דומים הדברים להליך המתנהל בסדר דין מקוצר בפני בית המשפט. משמעות הדברים היא כי פעולות אכיפה כדוגמת הטלת עיקול במסגרת הליכים אלו, יזכו להגנת סעיף 13(5).

בתיקון מס' 24 לחוק ההוצאה לפועל (ס"ח תשס"ג מס' 1869 מיום 7.11.2002 עמ' 16) הורחבה סמכותו של רשם ההוצאה לפועל לבצע תביעות בסכום קצוב (מוגבל כיום לסך של 75,000 ₪), הבאות מכוח חוזה או התחייבות בכתב או מכוח חיקוק. סעיף 1א81 קובע כי תביעה העומדת בתנאי הסעיף "ניתן לבקש לבצעה בהוצאה לפועל כמו פסק דין של בית משפט". בהצעת תיקון החוק (ה"ח תשס"ב מס' 3147 עמ' 714) הובאו דברי ההסבר הבאים:

אחד מהתפקידים הבסיסיים של מערכת המשפט הינו לאפשר לפרטים לממש את זכויותיהם, וכשמדובר בזכויות שטרם הגיעו לפסק דין, ויש להוכיחן בבית המשפט, לאפשר בירור נאות של תביעות.

יחד עם זאת, הדין היום הוא כי תביעות בסדר דין מקוצר מתנהלות בהליך מקוצר. זאת מאחר שבסוג זה של תביעות הניסיון מלמד שבדרך כלל יזדו של התובע על העליונה ולנתבע אין עילת הגנה טובה. לפיכך הנטל לפי הדין הקיים הוא על הנתבע להראות שיש לו הגנה טובה ואין לו זכות אוטומטית להגיש כתב הגנה, אלא עליו לבקש רשות להתגונן ולצרף תצהיר לבקשתו.

... מבחינה מנהלית הטיפול [בתביעה המוגשת בסדר דין מקוצר – מ"9] הוא כפול: בבתי המשפט ואחר כך בלשכות ההוצאה לפועל. תשלום האגרות ושכר טרחת עורך דין בהם מתחייב הנתבע הוא כפול.

על מנת להביא לחסכון וליעילות בטיפול בתביעות, מוצע כי תביעות בסדר דין מקוצר תוגשנה ישירות להוצאה לפועל לביצוע בדומה לשטרות. אם יגיש המשיב

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 36501-03-17 ליסטר ואח' נ' ברדוגו ואח'

התנגדות – יועבר הטיפול לבית משפט, באופן בו מטופלות היום בקשות רשות להתגונן או בקשות למחיקת כותרת.

... ראש ההוצאה לפועל יבחן את התביעות וימחק תביעות שהוגשו להוצאה לפועל שלא לפי התנאים המוצעים.

40. הנה כי כן, סמכותו של רשם ההוצאה לפועל במסגרת תביעה לסכום קצוב, קרובה עד מאוד לתפקידו של שופט או רשם בתביעה המוגשת לבית המשפט בסדר דין מקוצר (בהתאם לפרק ט"ז לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984). הגיונם של דברים מחייב אפוא, כי לא יהיה הבדל בתחולת הגנת הפרסום המותר לפי סעיף 13(5) לחוק איסור לשון הרע, בין הליך המתנהל בסדר דין מקוצר בפני שופט או רשם בית המשפט, לבין תביעה לסכום קצוב המוגשת לרשם ההוצאה לפועל. כאמור לעיל, ההגנה משתרעת על כל ההליך המשפטי ללא סייגים, ונועדה למנוע מצב שבו ירחף איום של תביעה בגין לשון הרע תוך כדי הדיון המשפטי וימנע מהגורמים השונים המעורבים במשפט להתבטא או לנקוט הליכים חוקיים באופן חופשי. קביעה לפיה הגנת סעיף 13(5) תחול על הטלת עיקול במסגרת הליך המתנהל בסדר דין מקוצר, אך לא תחול על פעולה דומה הננקטת במסגרת תביעה לסכום קצוב, אינה סבירה ותביא לפיצול מלאכותי בין שני הליכים דומים.

41. מסקנת הדברים אפוא היא, כי פרסום בדרך של הטלת עיקול על רכושו של אדם, מכוח החלטת רשם ההוצאה לפועל במסגרת הליך של תביעה לסכום קצוב, מהווה 'פרסום מותר' בהתאם להוראות הגנת סעיף 13(5) לחוק איסור לשון הרע, זאת גם אם יתברר בסופו של יום כי מדובר בפעולה שגויה. נקדים כבר עתה ונדגיש כי אין בכך כדי למנוע מהנפגע לתבוע את מי שעוול כלפיו בניזיקין, ככל שיוכח כי הטלת העיקול נעשתה בהתרשלות וגרמה בפועל לנזקים.

42. בענייננו, דבר העיקול לא נותר בין כותלי לשכת ההוצאה לפועל והובא לידיעתם של צדדים נוספים – פקידי הבנק בו מתנהלים חשבונותיו של יעקב ברדוגו. ואולם אין מדובר בצדדים זרים אשר אינם קשורים כלל להליך (ר' עניין **זיידמן** דלעיל), אלא בצדדים הרלבנטיים להליך, שכן הם המחזיקים בזכויותיו של יעקב – הכספים המצויים בחשבונותיו – ולפיכך הם הכתובת הטבעית לקבלת הודעת העיקול.

43. ואולם מסקנה זו מעוררת אי נוחות, שכן בסופו של יום נהג ליסטר ברשלנות ובכך גרם ליעקב מצוקה רבה, כזו שהביאה אותו לכך שבתוך יומיים בלבד מיהר למשרד ב"כ של ליסטר, חתם על הסכם פשרה ונשא במלוא תשלום החוב של הוריו, על אף ששמו שורבב לכל העניין בטעות. האם לא תימצא תרופה לעוולה מעין זו?

דומה כי התרופה לחוסר הנוחות במקרים מעין אלו מצויה בגדרי עוולת הרשלנות המצויה בפקודת הניזיקין. במקרים בהם מוכחת רשלנות שנקט אדם תוך כדי נקיטת הליך משפטי ובהטלת עיקול סרק ואשר לא ניתן לתובעו מכוח חוק איסור לשון הרע, שכן המעשה חוסה תחת

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 36501-03-17 ליסטר ואח' נ' ברדוגו ואח'

צילה של הגנת הפרסום המותר, לא נחשמת בפני הנפגע הדרך לתבוע פיצוי לנזק שנגרם לו מכוח עוולת הרשלנות. ערוץ נוסף העומד לרשותו של הנפגע הוא דרישה לפסיקת הוצאות במסגרת הליך הסרק שננקט כנגדו. במובן זה הגנת סעיף 13(5) עשויה להביא דווקא לאיזון ראוי בין האינטרסים השונים. שכן מחד גיסא הזכות לפיצוי בלא הוכחת נזק מכוח חוק איסור לשון הרע נסוגה מפני האינטרס בהגשת תביעות משפטיות ונקיטת הליכי גבייה ללא מורא מתביעות, אך מאידך גיסא שמורה לנפגע הזכות לתבוע מכוח דיני הנזיקין ככל שיוכיח רשלנות ונזק ממשי. בענייננו, בחר יעקב מטעמים השמורים עמו שלא לתבוע את ליסטר מכוח עוולת הרשלנות, יתכן שהדבר נובע מהקושי להוכחת נזק שנגרם בפועל כתוצאה מהעיקול בן היומיים.

44. אשר לתביעת ברדוגו לביטול הסכם הפשרה מחמת עושק והשבת הסכום ששולם על ידי יעקב במסגרתו בסך 9,000 ₪ - גם טענה זו אין בידי לקבל. חוב שכר הטרחה ששולם – בדין שולם, שכן יסודו בהתחייבותם של אבי ואילנה לשלם לליסטר את שכר טרחתו בגין ייצוגו של נוה בפני בית הדין הצבאי. אמת, בסופו של יום היה זה יעקב ששילם את סכום הפשרה, אולם התשלום שולם בפועל באופן שפרע את חובם של הוריו. יעקב בחר לשלם את הסכום בו חייבים הוריו על פני האפשרות להוכיח כי אינו חייב ולהותיר את הוריו חייבים לבדם. אין מדובר אפוא בתשלום מכוח עושק אלא בבחירה לשלם חובו של אחר. הדבר עשוי לכל היותר להקים ליעקב עילת תביעה כלפי הוריו מכוח סעיף 4 לחוק עשיית עושר ולא במשפט, תשל"ט-1979, אולם אינו מהווה הצדקה לביטול הסכם הפשרה בינו לבין ליסטר. בעדותו אמר יעקב שלא חזר בו מהסכם הפשרה ולא ביקש לבטלו שכן לדבריו "אני חתמתי על ההסכם ואני אדם שעומד בהתחייבויות שלו" (עמ' 27 לפרוטוקול הדיון). הדברים מתיישבים גם עם העובדה שיעקב הוא זה ששילם את הסכום הראשון בסך 5,000 ₪ בעת ששכרו הוריו את שירותיו של ליסטר עבור ייצוגו של נוה, מספר שנים קודם לכן.

45. נסכם פרק זה. תביעת נוה ואילנה נדחית לגופה שכן חובם לליסטר – חוב אמת הוא; תביעת יעקב נדחית מכוח היות העיקול בגדר פרסום מותר בהתאם לסעיף 13(5); הטענה לפגיעה בפרטיות נדחית אף היא, שכן לא מצאתי כי יש בהטלת העיקול – אף אם הוטל שלא כדין – כדי להוות פגיעה בפרטיות. גם לו הייתה מתקבלת הטענה כי הטלת העיקול מהווה פגיעה בפרטיות, דין הטענה היה להידחות לגופה לנוכח סעיף 18(1) לחוק הגנת הפרטיות, המחיל את הגנת סעיף 13(5) לחוק איסור לשון הרע; טענת ברדוגו לבטלות הסכם הפשרה מחמת עושק נדחתה אף היא. על אף דחיית מלוא טענות ברדוגו כנגד ליסטר, נכון יהיה ליתן משקל לטענות אלו בפרק הבא, אשר יעסוק בשיקולים השונים לקביעת הסעד לו זכאי ליסטר במסגרת התביעה העיקרית.

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 36501-03-17 ליסטר ואח' נ' ברדוגו ואח'

הסעד

46. כאמור לעיל, מצאתי כי פתיחת תיק ההוצאה לפועל והטלת העיקול השגוי על חשבונותיו וכלי רכבו של יעקב ברדוגו, מהווים פרסום לשון הרע. על אף זאת קבעתי לעיל כי מדובר ב"פרסום מותר" בהתאם להוראות סעיף 13(5) לחוק. מנגד, הפרסום אותו פרסם נזה כנגד ליסטר אינו זוכה לכל הגנה. על אף האמור, בכל הקשור לפסיקת שיעור הפיצוי, לא ניתן להתעלם מהנסיבות שקדמו לפרסום שפרסם נזה, ובכללם פרשת תיק ההוצאה לפועל כנגד יעקב והעיקולים שהוטלו בגדרו. מובן כי אין בכך כדי להצדיק ולו במשהו את הפרסום שפרסם נזה, אולם יש בכך כדי להקחות את חומרת העניין. לצורך קביעת שיעור הפיצוי אותו ישלם נזה ברדוגו לניר ליסטר, הבאתי בחשבון את הנסיבות הבאות:

א. מדובר בפרסום חמור אשר מציג את עו"ד ליסטר כשקרן, שרלטן ותאב בצע. כאמור לעיל, לא מצאתי כל יסוד של אמת בטענות אלו;

ב. הפרסום נעשה בדף העסקי של עו"ד ליסטר ברשת החברתית פייסבוק. מדובר באחד המקומות הראשונים בהם יעיין לקוח פוטנציאלי המבקש לשכור לעצמו שירותי עריכת דין. עם זאת יש לזכור כי ליסטר הציג את הדף העסקי שלו ברשת, באופן המעמיד עצמו לכתובת דברי ביקורת על ידי לקוחותיו, לרבות לקוחות בלתי מרוצים;

ג. הפרסום נעשה בכוונה לפגוע במשלח ידו של ליסטר (ראו עדותו של עו"ד קירלי שלא נסתרה);

ד. מנגד, לא ניתן להתעלם מהנסיבות ומהרקע שאפפו את מעשה פרסום. מובן כי אין להצדיק עוולה מעין זו ואין בנסיבות אלו כדי להתיר את שמו של ליסטר בחוצות הרשת, אולם אין להתעלם מכך שבעקבות חתימת הסכם הפשרה אליו שורבב שלא כדין אחיו של נזה – יעקב – היה נזה נסער וכעוס וחש כי נעשה למשפחתו עוול על ידי ליסטר (עמ' 31, 35 לפרו'). כזכור, שרבובו של יעקב לתיק ההוצאה לפועל נעשה בטעות ובמידה רבה ברשלנות מצדו של ליסטר. שגגה זו הביאה לכך שיעקב נאלץ לשלם את חובם של נזה ושל הוריו מכספו שלו, לאחר שרכשו עוקל ופעילותו העסקית הוקפאה למשך יומיים;

ה. לא הובאו ראיות מצדו של ליסטר למשך הזמן בו שהה הפרסום השלילי בדף העסקי. ליסטר נשאל על כך בעדותו והשיב כי אינו יודע כמה זמן עבר מאז הפרסום ועד להסרתו אולם להערכתו מדובר במספר ימים (עמ' 22 שו' 20). מנגד לדברי נזה, דקות ספורות לאחר ביצוע הפרסום, נמחקו הדברים על ידי ליסטר או מי מטעמו (סעיף 17 לתצהירו של נזה). נזה לא נחקר על נקודה זו במסגרת עדותו ולפיכך יש להעניק לה עדיפות;

ו. לא הובאו ראיות למספר האנשים שנחשפו בפועל לפרסום. נזה ציין בכתב הגנתו כי לדף העסקי של ליסטר 195 עוקבים בלבד (סעיף 47), אולם לא הובאה כל ראיה של ממש

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"א 17-03-36501 ליסטר ואח' נ' ברדוגו ואח'

לעניין. לדברי ליסטר "לפחות 5-6 אנשים שהעזו להגיד לי את זה, ומי שמעו להגיד לי את זה זה אנשים קרובים מספיק כדי להעז להגיד לי". בהמשך נשאל ליסטר האם יש בידו אינדיקציה למספר האנשים שצפו בפרסום, והשיב: "אני לא יודע, אני לא איש טכנולוגי... אני יכול לנסות לפנות לפייסבוק. באמת אני לא רוצה לתת תשובה, אני באמת לא יודע" (עמ' 23);

47. מסקנת הדברים היא, כי מדובר בפרסום חמור ופוגע שנעשה בכוונת זדון – אם כי בתגובה למעשה רשלנות; מדובר בפרסום שיש בו כדי לפגוע במשלח ידו של ליסטר ואף לעשותו מושג ללעג ולבוז; עם זאת, דומה כי משך הפרסום היה קטן ואף מספר האנשים שנחשפו אליו לא היה גדול.

סוף דבר

48. התביעה העיקרית מתקבלת באופן חלקי.

49. אחר שהבאתי בחשבון את כלל השיקולים דלעיל לקולא ולחומרא, מצאתי לקבוע כי הפיצוי אותו ישלם נה ברדוגו לניר ליסטר במסגרת התביעה העיקרית יעמוד על סך של 18,000 ₪.

50. התביעה שכנגד – נדחית.

51. לסכום האמור אותו ישלם נה ברדוגו לניר ליסטר, יתווספו הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד בסך של 6,000 ₪.

בקביעת שכר הטרחה הבאתי בחשבון את כלל נסיבות העניין, ובתוכם בין היתר את סכום התביעה ביחס לסכום שנפסק, את נסיבות התביעה שכנגד, התעריף המינימלי המומלץ, וכן את אופן ניהול ההליך על ידי הצדדים לרבות בקשות הביניים.

ניתנה היום, כ"ז סיוון תש"פ, 19 יוני 2020, בהעדר הצדדים.

מוטי פירר, שופט

